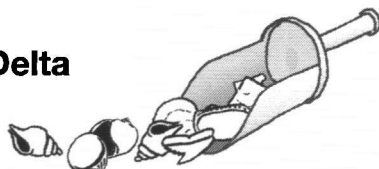

Snoepjes uit de Delta

Anton Janse*

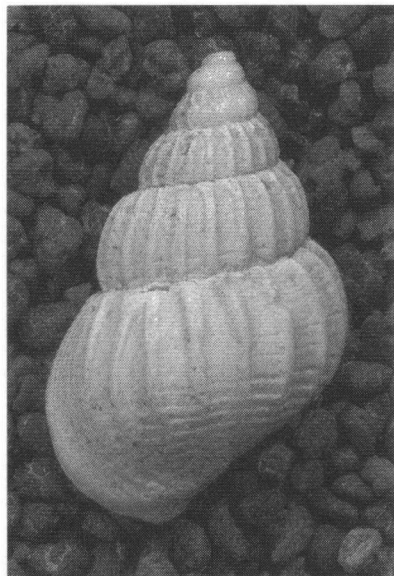

Onderzoek naar de Deltaboringen en inventarisatie voor de nieuwe Fossielenatlas, wat betreft het deel van zuidwest Nederland, vormen een deel van mijn bezigheden.

Zo nu en dan wordt het oog getroffen door iets fraais of voor hier onbekends. Van een aantal van deze zaken wil ik jullie van tijd tot tijd deelgenoot maken in dit rubriekje 'Snoepjes uit de Delta'.

Rissoa curticosata

Een slakje dat zijn hoogtijdagen beleefde gedurende het Pleistoceen en daarvoor reeds spaarzamer voorkomt in de laat-pleiocene periode. In de geanalyseerde boringen zijn er zo'n 2.500 exemplaren geteld. Gezien de kwaliteit van het materiaal, door ontkalking of afrollen, is het niet altijd even duidelijk of het deze soort betreft. Daarnaast is het een familie die wispelturig is in sculptuur en vorm. Voor-

beeld hiervan zijn: *Rissoa inconspicua* Alder, 1844 en *Rissoa membranacea* (Adams, 1880), schelpjes langgerekt of gedrongen, met of zonder sculptuur (lit. 1). Wellicht beïnvloed door het leefmilieu, maar tot dezelfde soort behorend.

Vroegere auteurs grepen deze vormvariabiliteit aan om er vrolijk op

los te splitten, zeker wanneer de ouderdom of het milieu van herkomst niet bekend was of bij determinatie niet meegenomen werd.

Bij *Rissoa curticosata* Wood, 1848 (lit. 2) zijn bij de determinatie ook een aantal variabelen geconstateerd, er komen naast deze soort ook een tweehonderdtal *Rissoa obsoleta* Wood, 1848 voor. Deze bezit geen axiale sculptuur en is door slijtage soms moeilijk te onderscheiden van *R. curticosata*.

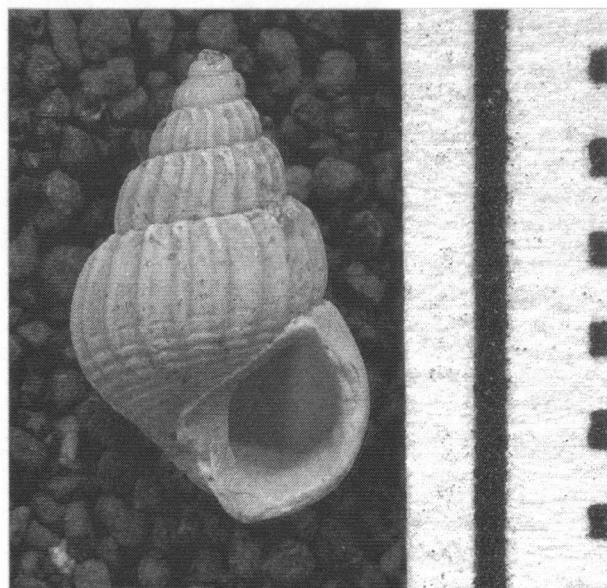
Glibert (1957) (lit. 3) meldt het voorkomen van *R. obsoleta* al vanaf het Vroeg-Pliocene. *Rissoa obsoleta* loopt minder ver door in het Pleistoceen dan onze *curticosata*, deze is uit het Antwerpse bekend vanaf de Zanden van Oorderen, Marquet (1998) (lit. 4).

Beide soorten zijn uitgestorven voordat het Eemien aanbrak.

Rissoa curticosata komt het meest voor in arctisch-boreale fauna's, soms in grote aantallen bij elkaar en tot 5 millimeter groot, kennelijk het optimale milieu voor deze beesten. Opvallend is ook dat deze soort veelal vergezeld is van *Parvicardium pinnulatum* (Conrad, 1831), beide soorten worden nauwelijks of niet aangetroffen in strand- of zuigermateriaal (of over het hoofd gezien?).

Literatuur

- 1 Fretter, V. en Alastair Graham, 1978. The Prosobranch Molluscs of Britain and Denmark, part 4, Marine Rissoacea. Suppl. 6. The Journal of Molluscan Studies.
- 2 Wood, S.V., 1848. A monograph of the Crag mollusca. Part 1, p. 102.
- 3 Glibert, M., 1957. Gastropodes du Diestien, du Scaldisien et du Merxemien de la Belgique. 1° note, 33 (36).
- 4 Marquet, R., 1998. De Pliocene Gastropodenfauna van Kallo (Oost Vlaanderen, België). Belgische Vereniging voor Paleontologie, Publ. 17, 246 p. Antwerpen.

*Anton Janse, G. van Voornestraat 165, 3232 BE Brielle, tel. 018 - 141 62 38, email: acjanse@hetnet.nl